

Az R. M. P. Arad-tartományi bizottsága és a tartományi néptanács lapja

XL. évfolyam,
3341. szám
—
4 oldal,
20 bani
—
1955,
november 20,
vasárnap

Lapunk tartalmából!

— Közművelődés. — Irodalom. —
Művészet. (2. oldal.)
— Pártélet. — Párttagok az
élet. (3. oldal.)
— Úszóverseny az Aranka-csa-
tornán... (3. oldal.)
— A „genfi szellemnek” győze-
delmeskednie kell. (3. oldal.)

— Milliós ünnepi tömeg fogadta
Delhiben N. A. Bulgariint és N. Sz.
Hruscsovt. — Dzsavaharlal Nehru
beszéde. — N. A. Bulgariin be-
széde. (4. oldal.)
— A francia nemzetgyűlés elha-
lasztotta a választási törvény má-
sodszori vitáját. (4. oldal.)

Ápoljuk közös harcunk hagyományait!

Hazánk történetében a mi nemzedékünk az első, amely mindennapi életében tapasztalja az együttélő nemzetiségek békés alkotómunkájának, testvéri összefogásának gyümölcsét. Most, amikor hazánkban a román nép és a nemzeti kisebbségek a társadalmi és politikai élet minden területén egyenlő jogokat élveznek, egy pillanatra sem feledkezhetünk meg arról, milyen kemény harcokban született meg vívmányaink és jogaink.

Hosszú évszázadokon keresztül élt a dolgozó nép lelkében a vágy, hogy valóban magának mondhasa hazáját. Közös szabadságharcok beszéltek erről a forró, az évszázadok gyarapodásával mindinkább olthatatlanabbá váló vágyról. Sorstársaink érezték magukat, s összefogva harcoltak, mert bebizonyosodott előttük, hogy csak közös erővel szabadulhatnak fel a feudális, majd a kapitalista elnyomók zsarnoksága alól. Most, a II. pártkongresszus előtt, büszkén idézzük fel azokat a hatalmas küzdelmeket, hősie harckat, amelyeket hazánk népei évszázadokon át, nemzetiségre, vallásra való tekintet nélkül folytattak szabadságukért, nemzeti függetlenségükért. Csakis ősünk bátor küzdelmének tudatában értékelhetjük igazán azokat a vívmányokat, amelyek népi demokratikus rendszerünk a nemzeti kérdés megoldásában elért.

Már évszázadokkal ezelőtt, a dolgozó tömegek közös harca lendült a nyomor, a szegénység, a jogfosztottság ellen. Parasztlázadások lángoltak fel Erdélyben, Moldován, Munteniában, s e harcokban román, magyar jobbágyok vettek részt. Az 1437-es bábolnai parasztfelkelés fontos láncszemét képezte a román és magyar jobbágyok közös harcának a feudális iga ellen. Örökre élni fog Dózsa Györgynek, az 1514-ben fellázadt román és magyar jobbágyok vezetőjének emléke. Eppen így felejtethetetlen marad Horia, Cloșca és Crisan neve, akik az 1784-ben fellázadt román és magyar jobbágyokat vezették. A nép emlékeztéből semmi sem törölheti ki Tudor Vladimirescu rágyógó alakját és pandurjainak rettenthetetlen borsát. Tudor Vladimirescu kiáltványában ismételt hangszóval, hogy a nép szerencsétlenségének egyedül a bojárok az okai, nemzeti-ségre való tekintet nélkül.

A lázadások leverésében a magyar nemesek összefogtak a román nemesekkel, mert ha uralmuk biztosításáról volt szó, mindig megértették egymást. Az elnyomott tömegeknek, ha sikerült is egyes jogokat kiharcolniuk, végeredményben mégis vereséget szenvedtek, mert elszórtan, egységes irányítás nélkül harcoltak.

Az 1848-as forradalom tovább ápolta és magasabb színvonalra emelte az addigi lázadások hagyományait. A románok és magyarok közötti indultak el az 1848-as felkeléskor és ugyanazok a békejelszavak hangzottak el, mind Izlazon, mind Budapest. Balcescu, az erdélyi nemzetiségek békés együttélésének szükségességére utalva, rámutatott, hogy „...a románoknak, magyaroknak, szászoknak és székelyeknek meg kell találniuk az utat ahhoz, hogy harmonikusan együtt éljenek...” Petőfi Sándor lángoló verseiben ugyanebben az időben az összes elnyomott népek egyazon zászló alatt való harcának szükségességéről énekelt.

A Kommunista Romániai Pártja megalakulásával magasabb fokon

folytatta a román nép és a nemzeti kisebbségek közös harci hagyományait. A marx–lenini tanítások szellemében, a szovjet gyakorlat lelkesítő eredményeinek és tapasztalatainak felhasználásával, vonta be pártunk a kapitalista kizsákmányolás lerázásáért vívott harcba a nemzeti-ségi dolgozókat. A párt a román dolgozókkal együtt vezette harca a magyar, német, szerb, zsidó dolgozókat a munkabérek emeléséért, a munkakörülmények megjavításáért, a Szovjetunióval való barátságért, a fasiszta háború ellen.

Pártunk hű megtestesítője volt az összes nemzeti-ségi dolgozó leghatározottabb együttműködésének. A párt a proletármunkások szellemében nevelte a dolgozókat, a nemzeti kisebbségek jogaiért vívott harcot egybekapcsolta a burzsoázis elleni rendszer megdöntéséért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harccal. A Kommunista Romániai Pártjának 1928-ban megtartott IV. kongresszusa határozatban leszögezte: „...meg kell magyarázni a különböző nemzeti-ségi munkásoknak és parasztnak, hogy társadalmi, gazdasági és nemzeti felszabadulásuk a romániai proletariátusnak és parasztságának a román burzsoázia ellen, valamint saját nemzeti burzsoáziája ellen... vívott közös harcától függ.”

A KRP-nak ez a politikája nagymértékben hozzájárult a román, magyar, szerb és más nemzeti-ségi dolgozók testvériségének megerősítéséhez. A nagy grivici harcokban és az ezt megelőző bukaresti, iasi, kolozsvári vasutasok, majd a nagyváradi börtön munkások sztrájkjainak nemzeti-ségi való tekintet nélkül harcoltak jogaiért. Az aradi Astra gyár román, magyar, német sztrájkjólól is együttesen emelték fel szavukat az embertelen kizsákmányolás ellen.

E közös harci múlt tüzeben, közös eszméitől vezelve, kovácsolódott ki a román és az együttlálók népek barátsága, testvérisége. Amit az évszázados harcokkal nem tudtak elérni, az megvalósult a felszabadulásunk óta eltelt 11 év alatt. Népi demokratikus rendszerünk vívmányaira büszke lehet hazánk minden dolgozója, mert egyesített erőfeszítéssel járult hozzá elérésükhöz.

A szentannai, vingai, nagylaki és más kollektív gazdaságokban a román, német, magyar, szerb kollektivisták testvéri egyetértésben dolgoznak a gazdag termésért, a haladott agrotechnikai módszerek alkalmazásáért, az őszi mezőgazdasági kampány mielőbbi befejezéséért.

„December 30-án”, a „G. Dimitrov” és a többi üzemeink nemzeti kisebbségi dolgozó, a román dolgozókkal együtt küzdenek a munkatervmelékonyesség fokozásáért, az önköltség csökkentéséért, a termékek minőségének megjavításáért.

Román, magyar, német, szlovák nyelvű iskoláink tanítói és tanárai közös erőfeszítéssel törektenek az ifjú nemzedék tudományos ismeretekkel való felvértezésére, az új típusú, kommunista ember kialakítására.

Országunk dolgozóinak töretlen egyetértése és megbízhatatlan testvérisége egyik biztosítéka annak, hogy valóra váltjuk a mezőgazdaság felmérésére, a dolgozó anyagi és kulturális színvonalának emelésére irányuló párt- és kormányhatározatokat. A közös célok, a közös munka olyan harci közösségre vonja országunk együttlálók népeit, amely az együttes munka eredményeit a belső és külső ellenséggel szemben meg tudja védeni.

Az RNK Akadémiájának tudományos kutató központja letesül Marosvásárhelyen

BUKAREST. Az RNK Akadémiájának tudományos kutató központja letesül Marosvásárhelyen. Szervezésével és igazgatásával Miskolczi Dezső akadémikust, az orvos-

tudományok doktorát bízták meg. A marosvásárhelyi kutató központ, nagyban hozzájárul majd a tudományos tevékenység, valamint a gazdasági élet fellendítéséhez.

Színházi bemutatók a Román-Francia Barátság Napjai alkalmából

A temesvári Állami Operaház a Román–Francia Barátság Napjai keretében pénteken este bemutatta „Lakmé” című operáját. A darabban felléptek: Silvia Ivan, Constantin Căizer, Mihai Dumitrescu, Ira Popescu, Claudiu Moldovan és mások. Vezényelt Constantin Daminescu.

A kolozsvári Állami Román Operaház a Román–Francia Napok keretében színházta G. Bizet „Carmen” című operáját. Ugyancsak ebből az alkalomból az Állami Magyar Színház Edmond Rostand „Cyrano de Bergerac” című színművét adta elő. Abrányi Emil fordításában.

A II. pártkongresszus tiszteletére

Fejlett technikával

Egyre több lehetőség adódik a „Solidaritáta” asztalosipari termelőszövetkezetben a haladott technika alkalmazására. A szövetkezet egyike azoknak az asztalosipari egységeknek, amelyek kiváló minőségű bútort gyártanak. Készítményeik nem egyszer külföldön is megállják helyüket.

A szövetkezet munkaközössége most arra törekszik, hogy a haladott technika segítségével emelkedjék a munka termelékenységére. Ezért meghonosítják a szövetkezetben a bútort egyes részszekreinek nitrolakkal való bevonását.

Az ilyen befúvás a bútortípusoknál nagy segítséget jelent, mert így a fénye sokkal szebb és tartósabb lesz. Ugyanakkor a termelékenység is emelkedik, mert ilyen módon a fényezéshez sokkal kevesebb idő szükséges. A következő évben ezt a fényezési eljárást általánosítják majd.

Egy másik egyszerűsítéssel a gépházban lehetővé tették a különböző foku felület gyárlását. Erre a célra egy szerkezetet készítettek, amely szabályozza a munkadarab bármilyen fokban való elhelyezését. Mindkét egyszerűsítéssel most kísérleteznek.

Élenjáró váltás

Az Oxigéngyár munkásai ebben a hónapban szorgalmukkal és jól megszervezett munkájukkal igen szép termelési eredményeket értek el. A november 1-től 18-ig tartó tervelőirányzatuk 109,8 százalékkal teljesítették. A váltások közül Farkas Sándor került az élre 124 százalékos teljesítménnyel. A Gross József váltásban dolgozók 107 százalékos teljesítménnyel november első két hetére eső tervüket. Ezeket az eredményeket csupán a Mózer János váltásban dolgozók csökkentették, akik csak 99 százalékos teljesítést értek el a fenti időszakra eső tervüket.

A szakmai verseny eredményei

A „G. Dimitrov” gyárban a II. pártkongresszus köszöntésére egyre jobban fejlődik a szakmai verseny. Ma már több mint 320 dolgozó küzd a „szakma legjobbjá” cím elnyeréséért.

A gépműhelyben például több olyan dolgozó, aki eddig csak nehezen teljesítette normáját, vagy normán alul termelt, rövidesen az élmunkások közé küzdött fel magát. Szilágyi József és Salich Ferenc esztergyárosok például nemrég képtelenek voltak teljesíteni a normát és munkájuk minőségét is kívánni valót hagyott maguk után. A szakmai verseny őket is mozgósította.

Adámcsek Pál minőségi ellenőr és Dan Teodor mester a készkészítésben és más szakmai kérdésben segítettek Szilágyi József esztergyárost. Támogatásukkal Szilágyi József a múlt hónapban már 109 százalékosra teljesítette normáját. November első felében pedig a GVS vagonok csővezetékeinek megmunkálásánál 42 százalékos normatúteljesítést ért el.

Még szebb munkasikerrel büszkélkedhet Salich Ferenc, aki októberben 228 százalékos normatúteljesítést valósított meg.

A múlt hónapban jóminőségű munkájával és jelentős normatúteljesítéssel Soimu Ignat nyerte el a „legjobb gyalvas” megtisztelő címet.

Tovább folynak az építkezések és a beruházási munkálatok a TEBA-gyárban. Állandóan változik az üzemi képe. Az egyik újonnan létesített üzemosztály a gyárban a vígonyfonóda.

Erről az üzemosztályról bátran el lehet mondani, hogy itt minden új. Nemrég létezőek be az építkezést, új gépeket szereltek és szerelnék fel, új embereket alkalmaztak az eddig még nem gyártott új termék — a vígonyfonóda előállítására.

Felszerelték eddig és üzembehelyezték öt sor háromrészes kártyalógó, egy szintén három, a vígonyfázalónására alkalmas gyűrűfonógépet. Rövidesen üzembehelyeznek még két ilyen gyűrűfonógépet. Az előkészítő és anyagkeverő részleg felszerelésére csak a jövő évben kerül sor, ugyanis ott, ahol a tisztítógépek működnek majd, jelenleg a szövőde előkészítője van.

A már üzembehelyezett gépekkel most végzik a tulajdonképpeni bejáratást. A kártyalógókat hazai gyártmányúak. Valamennyi a kolozsvári „Unirea” gyárban készült. A gyűrűfonógépek a Német Demokratikus Köztársaságból érkeztek. Ez utóbbiak különösen korszerűek. A már üzembehelyezett három gyűrűfonógépen például pneumonif légszívó található. Ez jelentős mértékben megkönnyíti a munkát, hozzájárul a szálak minőségének javításához és egyben a por felszívásával az egészségvédelem szempontjából is előnyös. Új szerű meg ezeken a gépeken, hogy hiba esetén külön-külön leállítható egy-egy gépdarab és hogy a csévék forgási sebessége önállóan csökkenthető, vagy emelkedik, aszerint, amint a munka menete megkívánja.

A bejáratás során az első napokban gyártott fonal a vastagsági méret és a sodrás szempontjából megfelel az előírásnak, sőt tartóssága tekintetében meghaladja azt.

A „százezresek” újabb eredményei

Sokat fejlődött az utóbbi két esztendőben az IRTA gépkocsiszállítóvállalat. Jelenlegesen megnövekedett a gépkocsipark is. A garázsban állandóan építkeznek. Most a II. pártkongresszusra folyik az előkészület. Az udvart, még mielőtt beáll a fagy, betonnal vonják be. Úgy dolgoznak, hogy minél rövidebb idő alatt befejezzék ezt a munkát.

A gépkocsik körül

sem lanyhább a munkakalendület. Ha a gépkocsi nincs uton, vezetője akkor is ott foglalkozik mellette, tisztítja a motort, még a legapróbbnak tűnő hibát is kijavítja. A legutóbbi Selean Ioan, Oancea Filip kitűnő minősítést kaptak gépkocsijuk gondozásáért, tisztántartásáért, jó karbantartásáért.

Már régebben meghonosodott a „százezresek” mozgalom. Jelen-

leg négy gépkocsivező viseli a büszke „százezres” címet. Mind a négyen már a százezer kilométert is jelenősen túlhaladták. Vasilescu Constantin elérte a 131.848 kilométert általános javítás nélkül. Culda Nicolae 124.980 kilométert, Secarus Uros 112.678 kilométert, Chituc Nicolae 102.566 kilométert tett meg ugyancsak általános javítás nélkül.

A szakmai verseny élenjárója

A CFR főműhely 3. számú gépműhelyében lendületesen folyik a szakmai verseny, amelynek keretében az esztergyárosok egyre szebb termelési eredményeket valósítanak meg. A szakmai verseny egyik élenjárója Magulean Gheorghe, aki októberben 80, november első felében pedig 90 százalékos normatúteljesítést ért el. Képünkön Magulean Gheorghe látható munkaközben.

A vállalatok teljesítéséért

A „December 30-án” gyár munkásai, technikai és mérnökei fokozott munkakalendülettel küzdenek az egyéni teljesítmények növeléséért, hogy elősegítsék a II. pártkongresszus köszöntésére tett közös kötelezettségvállalások maradéktalan valóra váltását.

November első felében is kimagasló egyéni eredményeket értek el a különböző részlegeken és üzemosztályokon.

A fonódában például Jankotzki Teréz, aki a 18. számú nyújtópon dolgozik, november 15-ig átlagban 59 százalékkal teljesített tervén felül. Mihaies Maria a vastag szálát készítő Fleyer gépen 53, Lengyel János a közepes vastagságú fonalat készítő Fleyer gépen 43, Lengyel Irén pedig a finom Fleyer gépen 35 százalékos túteljesítést ért el.

A gyűrűfonódaiban Mitrea Ecaterina, Zsóter Kornelia és Isac Saveta fonalók 32 százalékkal haladták túl tervüket, míg Seiler Rozália 24 százalékkal.

Kimagasló egyéni teljesítmények születtek a szövődében is. Hüllick Erzsébet és Schölte Frida, a színes szövődé négy-gépes szövőnői 22, illetve 31 százalékkal haladták túl tervelőirányzatukat. A Hacking szövődében Orbulescu Elena 16 százalékos túteljesítést ért el november első felében.

Olt Mircea, levelező.

Az új vígonyfonóda

égével rövidesen tökéletesítik a termelést. A gépekről lekerülő csévéken ugyanis a szál vastagsága még eltérő.

HETVEN MUNKAST SZAKKEPESÍTENEK

Az új üzemosztályon a gépek beállításával és a további beruházási munkálatokkal párhuzamosan folyik a szakképesítés. Raffai János mérnök, Bangó István és Sárközi Sándor mesterek végzik ezt a munkát. Pedig számukra is sok tanulnivaló akad, hiszen ilyen típusú gépeket, mint a Német Demokratikus Köztársaságból kapott gyűrűfonógépek, eddig még ők sem dolgoztak. De ez nem okoz különösebb akadályt, hiszen valamennyien szakemberek és a felszerelés során alkalmuk volt megismereni a gépek alkatrészeit.

Raffai János mérnök, Bangó István és Sárközi Sándor mesterek hetven, nemrég alkalmazott munkást szakképesítenek az új munkahelyen.

MEGVALÓSULNAK A KÖTELEZETTSEGVÁLLALÁSOK

A TEBA-gyár dolgozói, amikor a II. pártkongresszus köszöntésére meglették felajánlásait, többek között vállalták, hogy bővítik, gazdagítják termékeik választékát. Lelkes munkájuk nyomán a kötelezettségvállalások valóra válnak. Ez megállapítható elsősorban a befejező osztályon, ahol szinte naponta kerül le a gépekről egy-egy új mintája, vagy új színösszetételű anyag.

Ismeretes, hogy 12 építkezések és a befejező osztály átszervezése miatt másfél hónapig szünetelt itt a munka. Október közepén indult meg újra a termelés s azóta nagymennyiségű és sokféle áru készült. Új termék például a festett Olandina (ágvényművész). Ez a mintanélküli vásznat 13féle színárnyalatban gyártják. Ugyancsak új termék a Finett (kétoldalt bolyhos, egyszínű bébfalannal), valamint a

Miért maradtak le a rizsarattással

A „Scinteia” állami gazdaság dohányosi részlege befejezte az őszi vetést. Elenjárt ezen a téren az egész gazdaságban és a rajonban is. A rizs aratásával azonban igen lemaradt Dohányos: 345 hektár rizzevetésből 43 hektár még most sincs lerátva, sőt az egész terület víz alatt áll, mert a parcellákat rossz színtették és így nem lehetett a vizet lecsapolni. A 43 hektár lábon álló rizstermés nemcsak késlekedést jelent a dohányosi részleg tervének teljesítése szempontjából, de veszélyezteteti magát a rizstermés mennyiségét és minőségét is.

A dohányosi részleg vezetősége a rizstermés idejében történő learatására, elcséplésére és raklózására törekedett: a gazdaság minden gépi berendezését és munkatársait mozgósították a munkálatok elvégzésére. Ot traktor-vontatta cséplőgépek dolgozik állandóan a rizsföldeken, minden percet kihasználva.

A lemaradás oka nem a dohányosi részleg vezetősége, vagy dolgozói, hanem a „Scinteia” állami gazdaság vezetősége, elsősorban Gasser Tibor mérnök, a gazdaság igazgatója és Bogdan Olimpiu mérnök, a gazdaság főmérnöke, akik felleltesen kezelték a dohányosi részleget és nem támogatták kellőképpen annak vezetőségét, sem erkölcsileg, sem pedig anyagiilag.

A víz alatt álló 43 hektár rizzevetés learatásához okvetlenül szükség van védő-csizmákra a dolgozók számára, akik nélkül képtelenek a vízben állva dolgozni. A dohányosi részleg vezetősége már több, mint egy hónapja kérte a gazdaság központjától 107 pár gumi védőcsizma azonnali kiutalását, de a csizmák a mai napig sem érkeztek meg. Ha a csizmákat nem küldik el haladéktalanul, úgy a 43 hektár rizzevetés tönkre megy.

Az, hogy a hiba nem a dohányosi részleg vezetőiben és dolgozóiban rejlik, abból is nyilvánvaló, hogy az összes többi őszi mezőgazdasági munkát — beleértve a lecsapolható 302 hektár rizsföld learatását is — idejében, 100 százalékosan elvégezték. Az állami gazdaság vezetőségének nemtörődömisége jellemző az a tény is, hogy nem vesznek maguknak annyi fáradságot, hogy résztvegyenek a dohányosi részleg termelési értekezletén, ahol a helyszínen győződnének meg a fennálló nehézségekről.

A dohányosi részleg technikusainak, Bora Ioan mérnöknek és Dihei Jánosnak, a rizs-osztály felelősének vezetésével mindent megtettek a husz különböző rizsfajta gondos learatására, elcséplésére és kezelésére, hogy ezáltal is biztosítsák a jövőévi még gazdagabb rizstermést.

Fugúti Aurel, levelező.

„Timis” elnevezésű nyomott mintájú finom pamutbarchet. Az új termékek jó minőségűek és tetszősek. Az Olandina és Finett anyagok festésénél például kerülül a rikkító színeket, puha, pasztell-színű festéseket használnak különböző színárnyalatokban.

Az eddig termelt anyagok választékát szintén gazdagították. Az egyzínű szatmba, a szatmba „Valéria” és a barchet anyagoknál például október közepétől 12 új rajz minta alkalmazását vezették be. A minták átlagban négy színösszetételűek s minden mintából legalább 12féle színváltozatú anyag készült.

Jelentős mértékben megjavult az utóbbi időben a színes, mintás „Vivi” inganyag minősége is. Míg azelőtt az ennél az anyagnál használt szálak mintegy 50–60 százaléka volt csak színes, — a többi pedig fehér — jelenleg már 90–100 százalékban színes fonálból szövik ezt az anyagot. Az így készült anyagok kivitele szebb, mintája is tetszősebb.

Közművelődés • Irodalom • Művészet

VÖRÖSMARTY MIHÁLY

HONSZERETET

Szeresd hazádat és ne mondj:
A néma szeretőt
Szűz mint a lélek, melynek a
Nyelvé még nem vethetett.

Tégy érte mindent: áldatot,
Ha kell, csekélybe vedd;
De a hazd könnyműven
Kockára ki ne tedd.

S nemcsak dícsőké a haza:
A munkás pór, szegény,
Bár észrevétlen, dolgozik
A hon derékán.

Tűrj érte mindent, a mi bánat,
Kint, szegényt, és halált;
De el ne szenvedd, el ne tűrd
Véred gyaldzátát.

S ne csak vesztélyben légy serény,
A béke vészesebb,
S melyet úgy áldoz népeken,
Gyógyíthatlan a seb.

Gondold meg, mennyit ér: eszed,
Sajúred, pénzred, karod
S fukar légy, átkod a honért,
Ha azt feláldozod.

S midőn a legtöbb emberek
Csüggednek várnál jót
Csaldjok — társak —
[magokért,
Ha sorok csafja volt;

Midőn nem-méltatott orvny
Es bün, mely cdt nem éri,
Kifrad újra házdeni
A odgyott javakért;

Midőn a legbuzgóbb anya
Remény, s munkátalan,
S a veszni indult gyermekéért
Csak sóhajta van;

Te még, oh, honfi, ébren állj,
Remélni, tenni hő,
Mig a honból, kin lelked jűg,
Van egy darabka kő.

S midőn setét lesz a világ
Es minden tüz kiég,
A honfisziben fennmarad
Egy élő szikra még.

S hol honfi hunyt, a szikra ég
Fenn a sírhalmokon,
Bal-századoknak éjén át
E lángban él a hon.

S kihűlt hamuból a dícső
Görögön újra kél,
Felhozza régi hőseit
E szikra fényinél.

E szikra a hon napja lesz,
S hol fénye hön ragyog,
Az élet a hon kebelén
Ujlug feldobog.

Es újra felfut a föld
A merre a szem néz,
Es minden, a ki rajta él,
Munkára, tetterre kész.

S a nemzet isten képe lesz,
Nemes, nagy és dícső,
Hatalma, ádve és nove
Az éggel mérkező.

Oh, honfi, őrizd a tüzet,
S ne féj, ha vész barát:
E szikra fényt ad és hevet
S ég oltíthatatlanul.

A SZOMJU

(Laurdhoz)

Szomjas vagyok: de nem bort szomjazom,
Es szomjazom vizet, nem oltíhatom.
Nem oltínd el azt a Balaton,
Nem a mézszőlőjű Badacson.
En lángot szomjazom, lángot, tüzet,
Szemed tüzeben játszó kelkedet:
Szomjazom a hajnal szép arcodon,
Es a mosolyom mézét ajkaidon.
Szomjazom edes és forró sóhaját,
Mlt hebled titkos szemvedője haját;
Es szomjazom kebled k. u. l. l. d. a. i. t,
Szívednek minden dob. d. a. i. t.
Szomjas vagyok, ledny kdm, bájdaira:
Hibád, erényed — s minden tilkálára,
Jó, telkem várdia edes ajkaidat:
Ne hagyd elveszni szomjúság miatt.

Egy bátor, szatirikus angol film

Alkalmunk volt már megismerni a modern, haladó angol filmművészet értékeit. A Hamlet, a Pickwick klub, a Nagy remények és még néhány más filmalkotás igazolta, hogy Angliában is az igazi, realista művészet hagyományai, tehetséges, becsületes alkotókra, tovább fejlődőre találtak. Az egymillió fontos bankjegy című angol film csak még inkább megerősíti hitünket, hogy a kapitalista világban — a nehézségek ellenére is — a haladó művészet képviselői hallatják szavukat és igen gyakran a modern (értés: kapitalista) életmód lényegéről minden habozás nélkül rántják le a megszépítő leplet.

Az angol filmek ezúttal Mark Twain, a nagy amerikai humorista írásait találták a legmegfelelőbbnek arra, hogy az élő szó, a színészi játék erejével mondják el véleményüket nemcsak a századeleji, hanem a mai angol viszonyokról, a felső tízezer életéről is. Már ez a tény egymagában is elég beszédes. De nem egyedül érdeme a filmnek. A rövid Mark Twain elbeszélés valóban nehezen nyújthatott elég cselekményes anyagot egy kétórás filmhez. Természetes tehát, hogy a szcenárium-írók Mark Twain írásában meg nem levő epizódokkal kellett kiegészítenie Henry Adams kalandját. De — és ebben van a lényeg — a filmben ezek a részletek nem egyszerűen a cselekmény fonáljának megnyújtását, az öncélú, érdekteljesítő cselekményboncolást szolgálják, hanem a szatíra és humor eszközeként „a sárga ördög”, a pénz világának viszásságait, undorító jellemvonásait huzzák alá. A film készíti az író fellegadásának szellemében járta el, amikor a rézletekkel kibővített, érdekesebb és ugyanakkor azokmóndóbbá tették a történetet.

Henry Adams „jóképű”, értelmes, becsületes, de szegény amerikai fiatalember. Nem mindennapi kalandok előzmények után Londonba vetődik. Napok óta kóborol a hatalmas városban ágrólszakadtan, pénz nélkül. Két hóbotos, gazdag öreg fogadást köt, hogy egy pénztelen, értelmes és Londonban idegen fiatal ember egy hónap leforgása alatt boldogul-e az egy millió fontos bankjeggyel a zsebében, vagy pedig a rendőrségen köt ki. Választásuk Henry Adamsra esik. Egyikük — aki tulajdonképpen Twain véleményét képviseli — azt állítja, hogy az emberek a hatalmas vagyont jelképező papír láttára az ifjú ember minden kívánságát teljesítik. A film Twain szándékának megfelelően éppen ezt mutatja be igen ötletesen, nem átválva elég gyakran a szatíra rikító színelmes nyúlai.

A bankjegy valóban csodákat művel mindenütt, ahol gazdává elővesz. A vendéglős, a szabó egyszer-

re hajlongó, szolgálatkész emberré válik. A pénz bükkörének hatását az első beiktatott epizód új megoldásokkal még jobban hangsúlyozza. A híres vendég érkezéséről értesült szállodatulajdonos nagy áldozatokra kényszerül el magát. Fittet hányva a hagyományos angol rangtisztelések, kitessékeli a legelőkelőbb lakosztályból a több hónapja adós öreg angol nemes, egész személyzetét pedig mozgósítja a fogadtatásra. A nagy buzgalomban egy arra vetődő néma cirkuszi atléta pazarolja szolgálatkészségét abban a hitben, hogy a túrelmetlenül várt előkelő vendéggel van dolga.

A film legsikerültebb részlete azonban a tözsejelent. Az előkelő, választékosan öltözött, önmaguk értékéről sokat tartó „urak” itt minden kendőzés nélkül kimutatják, hogy lelkük mélyén egyetlen, mindent betöltő törekvés lakozik: a vagyon-szerzés. Minden érkezésnél, leírásnál többet mond, látni a zsbongó tömeget, amely mintegy varázsszóra állati vadsággal rohan a telefonfülkék felé, hogy tudni adja bizalmasainak a hírt: vegyetek részvényeket, vagy adjátok el, mert néhány fonttal emelkedett, vagy csökkent az árfolyam. A kánnál törzsekre emlékeztető vak szenvedély készíti ezeket a „gentleman”-eket arra, hogy meglesselek és a szó szoros értelmében kidobják a tőzsde terméből azt, aki valamilyen oknál fogva árcsökkenést idézett elő. Elvégre ez hagyomány, „meg Rockefellerrel is megcsinálták volna.”

A film alkotói nem szűkölködnek ötletekben, hogy minél több oldalról

bemutassák a pénz bükkörébe került emberek való értékét. Vajon mit tesznek ezek a megszállottak, ha megtudják, hogy az, akit milliósnak gondolnak, már nem tudja felmutatni a varázsszerű papírost? Levetik a jólnevelt ember udvariasságát, szolgálatkészségét és visszavetnek vad, pénzéhes eszelősköket. Félreeragják az emberi érzéseket és „jól felfogott érdekeikért” nem haboznak öklökre menni. Amikor pedig a máigikus erejű bankjegyet hűsünk, Henry Adams ismét odatartja elhűk, hogy kéjesen végighordozzák rajta tekintetüket, akkor a kedélyek újból lehiggadnak. A szállodatulajdonos, a szabó arcára visszatér a régi, szolgálatkész mosoly, a részvényesek pedig újból eszeveszetten rohannak, hogy hírül adják: újból emelkedtek az aranybányák részvényei.

A fogadásban előírt egy hónap lejárt. Henry Adams visszaszolgáltatja a szenvedélyeket felkorbácsoló, sok kalandot előidéző bankjegyet. Vajon ki örül legjobban? Az öregur, aki megnyerte a fogadást, Henry Adams, „ki megszabadult az átkozott bankjeggyel, egy „kis járadékra” azonban ő is szert !” és elnyerte a bájos, kissé érdekes Portia szívét? Vagy talán a néző?

Ugy gondoljuk, hogy főként az utóbbit. Örül annak, hogy a mi valószínűségünk már nem talaja a „modern élet” dzsungel-törvényének és örül annak, hogy vannak bátor, szellemes, tehetséges művészek, akik oda merik állítani a görbe tükröt a kapitalisták elé: ilyenek vagytok!

(f. t.)

KULTURHIREK

A Bolgár Tudományos Akadémia levelező tagjai közé választotta Mihail Sadoveanút és Traian Săvulescut.

A pekingi opera művészel nyugateurópai körútjának elsőbőben Rómában szerepelt. Az előadáson megjelent Togliatti, az Olasz Kommunista Párt főtitkára, a kormány több tagja és a diplomáciai kar számos képviselője. Róma polgármestere a kínai vendégek tiszteletére fogadást rendezett.

Az idei irodalmi Nobel-díjat Hall-dor Kiljan Laxness, a kiváló izlandi regény- és színműíró kapta. A haladószerű realista író alkotásait világszerte ismerik. Laxness 1950 óta a Béke Világatlancs tagja.

Frederico Garcia Lorca „Bernarda háza” című színművét filmre vették. A darab főszerepét a mexikói Dolores del Rio játszta.

A temesvári írók egy csoportja riport-könyvet írt Rosicáról, a városról. Az érdekes kötet címe: „A vasércről a mozdonyig”.

A Comédie Française művészei Molière „Uraim polgár” című komédiájának nagysikerű előadásával mutatkoztak be a newyorki Broadway Színházban.

Borisz Lavrenyov cikket írt a Moszkvában megjelenő News című angolnyelvű lapba a Nyugat és Kelet közötti kulturális kapcsolatokról a jövő kiépítéséről. Hívt:kozott Gorkijra, akinek kezdeményezésére a második világháború előtt könyv jelent meg a Szovjetunióban. „A világ egy napja” címmel. Annak a véleményének adott kifejezést, hogy hasonló mű kiadása közelebb hozná egymáshoz a népeket.

KEKECSI UT

Féléve mult, hogy Kekecsen Nadasan Lazarék nál jártam. Három éve már az új házban laknak s nemrégiben vették a háza az új búrort, mert még a széken volt a burkolat, Hellyel kínáltak.

A tornácra ültünk. Nehézben indult, el-elakadt a beszélgetés, különösen a férfi szótlanokodott egy ideig. A sokáig megvetett ember mostanák megmaradt, megörögzött gyanakvásával figyelt.

Félórát voltunk együtt azon a délutánon, de ez a rövid idő is elég volt ahhoz, hogy megismerjük, kölcsönösen kikerdezzük egymást.

— Viskóban nőttem fel, mert cigány voltam. Az utolsó padban ültem az iskolában, mert cigány

voltam. Az üzembem lenéztek, szóba sem álltak velem, mert cigány voltam, — így mesélt Nadasan Lazar. Nehéz szavak, nehéz emlékek, gyögyölő, de még mindig sajgó sebek kerültek elő, pörböltek az igazságról a ház tornácán.

Ami ez a fekete haj, széles arc, borostáskeplű férfi elmondott, nem volt újság. Számtalanszor hallottam már hasonló vádat, de sommas összefoglalása volt mindannak, ami neki s a hozzá hasonló, emberében megbántott, meggyalázott emberek lelkét nyomatja.

Az asszony az ajtófélfának dűlve figyelte a beszélgetést.

— Szegények voltunk — vette át a szót, —

olyan szegények, hogy még ruházkodásra sem jutott, amikor összeházasodtunk. Két koldustarisznyából egyet, még nagyobb csináltunk.

— Néha, tudja, nem is jön, hogy higgyem: mindezt a miénk.

Mindent megneveztem, hogy a magam szemével lássam, hova jutottak. — Ez is fontos, — folytatta a férfi. — De jó érzés, hogy megkaptam azt, amit azelőtt ritkán: megbecsülnek, mint embert, megbecsülnek, mint munkást.

Azóta nem voltam nála. De amikor Kekecsen járok, mindig eszembe jutnak Nadasanék. Találkoztam emberekkel, akik Nadasanékhoz hasonlóan,

a maguk erejében bizva, járkák az új utat.

Gyógyuló sebek. Az új házak mellett Kekecsen még földbe süppednek a náddal fódott viskók. Idő kell még ahhoz, hogy teljesen eltűnjenek.

A Nadasan Lazarok vádaskodnak a kapitalista múlt ellen, amely tünyságukat, züllöttségüket csak azért emlegette unostalan, hogy halat huzzon, élet verjen az egyes munkásokra, hogy igazolni tudja azt a hihetlen, de elkendőzhetetlen nyomort, párla-sorsot, amibe ezeket az embereket taszította. Nem hozunk el lenérvet. Nadasan Lazar és társai eléggé rácsófoltak.

Biró Péter.

Vörösmarty Mihály

Szász évvel ezelőtt halt meg a reformkorszak legnagyobb magyar költője, a szabadságharc hősi korszakának egyik előkészítője, Vörösmarty Mihály. Azért válnak a reformkorszak nagy költőjévé, mert felfigyelt: egyáltalán nem szűkösszerű az, hogy „néhány ezer” legyen boldog, „amíg nyomorra milliók születnek”. Ez a felfigyelés szabta meg költői célkitűzését: a nemzet felemelése, a nép felszabadítása. Eposzaiban, kisebb elbeszélő költeményekben a történelmi hősi korszakait és kiváló alakjait idézi s a szolgaság, az elmaradottság, az idegen elnyomás, a nemesi tepesedés ellen, a nemzeti függetlenségért és a társadalmi haladás ügyéért harcol.

Vörösmarty elszegényedett nemesi család fia. 1800 december elsején született a dunántúli Kápolnásnyéken, ahol apja gazdatiszt volt a Nádasdy grófi birtokán. Apja korán meghalt s így fiatalon maga kénytelen gondoskodni tanulmányi költségeiről. Nevelői állást vállalt az előkelő és gazdag Perczel-családnál, közben egyetemi tanulmányait végzi, majd joggyakornok lesz a tolnai alispán mellett.

Ez az időszak a „szent szövetség” legsötétebb korszaka. Az alispáni hivatalban figyelme a közelet és a nemzet nagy kérdéseire irányul. Közelről látja a megyei nemesség ellenállását az abszolutista bécsi kormány rendelkezéseivel szemben. A Mit forralt... című költeményben szenvedélyesen tiltakozik a „hármasság” ellen, amely „szentségtelenül szentnek ítélt magát”. A nemzet még nyugszik, de előbb-utóbb „felkel a bátor ország-lán”. A költő tehát forradalommal fenyegeti a zsarnokokat.

Alig 25 éves, amikor megírja hexameterében a honfoglalást tárgyaló, tíz énekből álló eposzát, a Zalán futását. A mű megjelenése: egyszerűre ismertté teszi Vörösmartyt. A költő az általános nemzeti sülyvés láttán, a régi dícsőséghez fordult, hogy képet tartson a jelen elő az őskor érényekről s a magyar népet kitartásra, tetterre buzdítsa. A Zalán futása után sorra írta kisebb eposzait, amelyeknek a célja a nemzeti függetlenség kivívására való lelkesítés volt. Még a rom című eposzában mondandóját is haladó, noha benne a költő fantáziája elég távol eszeng a való életől. A rabtság elleni tiltakozást, szabadságszeretét lejezi ki. A költeménynek előremutató tanulsága is van: az ember magánéletében nem lehet addig boldog, míg népe elnyomott. A feudális anarchia borzalmairól fest képet A két szomszédvár című kis eposzában. Vörösmarty többi eposzaiban is kimutathatók haladó társadalomszemlélet, hazaszeretet, függetlenségi vágyát. Az őszinte hazaszeretet és a szüntelen nemzetbúresztés munkásságának legjellemzőbb vonása. Ezért fogadták a szívébe a magyar nép és a vallotta, illetve vallja ma is nagy költőjének.

Vörösmarty az eposzokon kívül írt drámákat és lírai költeményeket is. Munkásságának második korszaka a magyar színház kérdésében megindult nagy mozgalomhoz kapcsolódik. Széchenyi 1832-ben a magyar játékszín ügyében szólalt fel. Pest pártját fogta a magyar színészetnek és 1837-ben Pestvármegye lelkes buzgalmaiból felépült a Nemzeti Színház. Vörösmarty az Arpád örököse című drámai költeményt a Nemzeti Színház megnyitására írta. Többi drámáit, a Kincskeresőket, a

Vörösmarty, a Marót Bánt a romantika jellemzi. A Csongor és Tünde meseképe a szegényes eszmélet mondandóját — amelyet művében Vörösmarty az egyéni boldogságkeresésre korlátoz — pótolja a nyelvi gazdagság. A művészi képalkotás szempontjából ezt a művet irodalmunk legnagyobb értékei közé sorolhatjuk.

Drámai műveinek eszmesszegényeége tulajdonképpen Vörösmarty osztálykötöttségéből fakad. Igaz, hogy Vörösmarty a haladó nemesi értelmiségi réteg képviselője volt s belátta a reformpolitika kitalálásának szükségét, mégis voltak életének szakaszai, amikor megtorpan, — éppen osztálykorlátai miatt — s ez a megtorpanás, kétségbeesés tükröződik költszéteiben is. Ekkor távolodnak el művel a valóságtól s lelkükön a passzív romantikába.

A valóságtól való elszakadás azonban nem tart hosszú ideig, mert a 30-as évek nagy küzdelmei a rendszerszámolásért, a nemzeti függetlenség kivívásáért, Vörösmartyt visszahívják a valóság talajára. Hazafias költészete ekkor bontakozik ki teljességében. A költő világosan látja, hogy a szabadság kivívása elválaszthatatlan a nép felemelésétől, a jobbágyok felszabadításától. Az 1832–36. országgyűlés eseményeire, Kossuth és az országgyűlési íjak bebörtönzésére harcos hazaszeretettel vámaoz a Szózat című költeményében és további hűség, kitartásra buzdítja nemzetét. A Szózat hatalmas tömegeket mozgatótt meg, buzdított elszántságra. A költeményben Vörösmarty egy előrendő szöveg életbe vetett híte tükröződik.

„Az nem lehet, hogy ész, erő,
Es oly szent akarat
Háiba sorvadozzanak
Egy átoksúly alatt.

Még jóni kell, még jóni fog.
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Száz ezrek ajkán.”

Az igazi hazaszeretet másik nagyszerű kifejezése a Honszeretet című költemény. Ebben rajzolja meg azt, hogyan kell szerelni a háza, mit kell érte tenni. Az igazi hazaszeretet hitvallása e költemény.

Vörösmarty lírája a 40-es évek derekán mind erőteljesebbé válik és híven tükrözi a politikai élet alakulását. Költeményei megtekinék a haladás hitével, a munkára, alkotásra való buzdításai. A haladó nemesség Vörösmartyt már a 30-as években a haza költőjének tekintik. Noha társadalmi szemléletében nem fordulalmár, mégis eljut annak a felismeréséig, hogy a feudális rendszer pusztulásra van ítélve. Ezért harcol a feudalizmus, a nemesi tepesedés ellen. Az Országháza című költeménye hatalmas vádirat a feudalizmus ellen. Keményen bírálja benne osztályát, az ország ügyei iránt közömbösséget tanúsító nemeseket. Szemükre veti, hogy megfosztják a népet hazájától. Amíg a nép rab-ságban él, nincs hazája. Számára a haza csak azt jelenti:

„Neve: szolgálat és ne lass bért.
Neve: adj pénzt és ne tud mért.
Neve: halj meg más jóváért.
Neve: szegény, neve átok:
Ezzé lett magyar hazátok!”

Vörösmarty nemcsak a rendiség ellen, a jobbágyfelszabadítás mellett harcolt, hanem minden nemzeti elnyomás ellen is. A Zalán futása című eposzában például a görög szabadságharcról is megemlékezik. Az élő szöveg című versében a függetlenségért vesztett Lengyelországot példázza, de Lengyelország sorsában a Magyarországot érzékelteti. Együtt-

értett a lengyel szabadságharcosokkal és a lenovél nép harca több költemény megírására ihlette (Elvesztett ország, Hontalan).

A 40-es évek elején éles előrelátással vetíti kortársai elé a Gondolatok a könyvtárban című filozófikus költeményében az új, haladó irányt.

„Egy új irány tör át a lelkeken:
A ners fajokba tisztább érzeménnyel
S gyümölcsözőbb eszméket oltani.
Hogy végre egymást szívben át-
[karolják,

S uralkodják igazság, szeretet,
Hogy a legelső pór is kunyhójában
Mondhassa bizton: nem vagyok
[magam]

Testvérim vannak számos milliók!
En védem őket, én megvédnek
[engemet.”

Míg a Csongor és Tündében az egyéni boldogságkeresésben fogalmazza meg az élet célját, addig a Gondolatok a könyvtárban című költeményében már a nemzet sorsáért való küzdelem tűzi ki célul:

„Mi dolgunk a világon? küzdeni
Erőnk szerint a legnemesbékért.
Előttünk egy nemzetnek sorsa áll.”

Igy érkezett el a nemesi társadalom leplezéséhez a nemesi házával való leszámolás küszöbére. A forradalom, Kossuth mellé csatlakozik s 1848 március 15-ét a Szahad sájtó című verssel köszönti. Harci dalaival lelkesíti a nemzetet s mindvégig kitart a szabadságharc ügye mellett. A világi események után írja meg az Előszó című költeményét, amelyben az elbukott szabadságharcot siratja. A Bach-korszak komor csendjét, az elnémuló nemzet helyzetét így festi: „Most tél van és csend és hő és halál, / A föld meg-szűlt !”.

Vörösmartyt a szabadságharc bukása elkeserítette, kétségbeesett, de egy pillanatra sem ábrándította ki azokból a célokból, amelyekért küzdött. A vén cigány című vers a költő hatyudala. A vén cigány ma-

ga a költő, aki az önkényuralom idején nem találja helyét, kesereg nemzete sorsán. A költemény megírás erejű, telve nagy érzésekkel: bánattal, örömmel, reménykedéssel. Bár a költemény alaphangja a vívódás, a bánat, a kétségbeesés, utolsó sorai derűlőzők, hitet fejeznek ki egy szebb, boldogabb jövőben: „Lesz még egyszer ünnep a világon; / Majd ha elfrad a vész haragja, / S a viszály elvérzik a csatákon...”

Vörösmarty szerelmi költészete a magyar irodalom kincsei közé tartozik, mert telve van mély, emberi tartalommal. Lírájában bőven felhasználta a népköltészetet. Vörösmarty nagy érdeme van a népi zamatu költői nyelv megteremtésében is. Gazdag költői nyelvből írunk és költőink sokat merítettek.

Egész munkásságát a haza és a nemzet szerete jellemzi. Öszinte törekvéssel és becsületességgel kereste a kiváló utat kora társadalmából, amely telve volt ellentmondásokkal. Egy boldog, igazságos társadalom megteremtéséért küzdött. Bizott az emberiség fejlődésének gondolatában. A boldogabb, emberibb társadalomhoz vezető utat nem látta tisztán s kezdetben a forradalom ellenzője volt, később azonban belátta a forradalom szükségességét. Életének volt egy olyan korszaka, amikor kiábrándult nemesi osztályból s annak álhazaságából. Ekkor menekül a passzív romantika világába. Ez azonban csak rövid ámenet költői fejlődésében. Határtalan hazaszerete s az „elnyomott milliók” iránti rokonszerve, Kossuth és Petőfi, illetve a forradalom mellé állt. Világneveti korlátai folytán nem tudott mindvégig következetesen Petőfi forradalmi vonalán haladni, azonban élete végéig a nép barátja és a nemzet, a hazafias szellem ébrentartója maradt.

Szűcs Mária

Milliók ünneplő tömeg fogadta Delhiben N. A. Bulganyint és N. Sz. Hruscovot

DELHI. (Agerpres). A TASZSZ jelenti:

Az indiai kormány meghívására november 18-án az Indiai Köztársaság fővárosába érkezett N. A. Bulganyin, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke és N. Sz. Hruscov, a Szovjetunió Legfelső Szovjetje Elnökségének tagja.

Delhi utcáin és a palami repülőtérhez vezető útonál sok száz ezres tömegben sorakoztak fel Delhi, valamint a környező városok és falvak lakosai, hogy üdvözljék N. A. Bulganyint és N. Sz. Hruscovot.

A palami repülőtérre a társadalmi szervezetek és a lakosság kü-

lönböző rétegei képviselőitől közel huszezer ember jelent meg.

N. A. Bulganyint és N. Sz. Hruscovot a repülőtérre Sarvapalli Radhakrisnan, az Indiai Köztársaság elnöke, Dzsawaharlal Nehru, az Indiai Köztársaság miniszterelnöke és a kormány tagjai fogadták. Megjelentek még a diplomáciai testület tagjai, India miniszterei, az ország politikai pártjainak megbízottai, a szovjet vendégek fogadására alakult indiai társadalmi bizottságok küldöttei és számos újságíró.

A repülőtérre, amelyen N. A. Bulganyin és N. Sz. Hruscov érkezett, nyolc indiai lóhajós vadászpilóta

lőgéppisztolyt, helyi időszámítás szerint fél három órakor szállt le.

A szovjet vendégeket Nehru miniszterelnök üdvözlötte, majd bemutatatta őket India köztársasági elnökének és a kabinet tagjainak.

A zenekar eljátszotta a Szovjetunió és India állami himnuszát. Nehru, N. A. Bulganyin és N. Sz. Hruscov ezután elléptek az indiai szárazföldi hadsereg, a tengerészet és a légihaderő egységeiből alakított díszszázad előtt.

Ezután Dzsawaharlal Nehru, N. A. Bulganyin és N. Sz. Hruscov a repülőtérre felállított emelvényre léptek. Nehru üdvözlő beszédet mondott a vendégek köszöntésére.

Még egyszer köszöntött Önöket országunkban. (Viharos taps).

Ezután N. A. Bulganyin beszélt.

Dzsawaharlal Nehru beszéde

Excellenciás Uraim! Kedves vendégeim!

Határtalanul boldog vagyok, hogy üdvözölhetem Önöket abban a pillanatban, amikor első ízben lépnek India földjére. Az Önök nagy országa és India közel fekszenek egymáshoz. Szinte szomszédok vagyunk. Mégis, a múltban rendkívül szörvénysosak voltak az országaink közti kapcsolatok. Szerencsére most ezek

a kapcsolatok sok területen gyorsan szélesednek és mindjobban megismerjük egymást. Számomra örömteli, boldog esemény volt az, hogy néhány hónappal ezelőtt ellátogathattam a Szovjetunióba. Sohasem felejtsem el azt a meleg, baráti fogadást, amelyben Önök, kormányuk és népük részesítették. Ez a látogatás előmozdította országaink közelségét. Meg vagyok győződve arról, hogy most az Önök látogatása or-

szágunkban még jobban megerősíti baráti kapcsolatunkat és együttműködésünket. Meggyőződésem, hogy az Önök indiai látogatása nagyon kellemes lesz és gyümölcsöző országaink számára és ugyanakkor előbbre viszi a béke, az országok közti együttműködés nagy ügyét.

Még egyszer köszöntöm Önöket országunkban. (Viharos taps).

Ezután N. A. Bulganyin beszélt.

N. A. Bulganyin beszéde

Tisztelt Miniszterelnök ur! Kedves barátaim!

Boldogok vagyunk, hogy Dzsawaharlal Nehru miniszterelnök szíves meghívására előhittünk ide, az Indiai Köztársaság fővárosába, s személyesen kifejezhetjük meleg üdvözlőnk és szorgalmas népére, a nagy és eredeti indiai kultúra megörökítőjére.

Megilletődéssel és örömmel lépünk India ősi földjére, mivel a szovjet nép mélyszéles tisztelettel és baráti érzelmekkel tekint India tehetőségre és szorgalmas népére, a nagy és eredeti indiai kultúra megörökítőjére.

A Szovjetunió népei mindenkor méltányolták és meleg rokonszenvvel követték a szabadságszerető indiai nép harcát hazája függetlenségének helyreállításáért. A szovjet emberek meglepődéssel és örömmel fogadták a szuverén Indiai Köztársaság megalakulását.

Népünk mélyszéles bizak az indiai nép alkotó erőiben. Az indiai nép mind nagyobb és nagyobb szerepet tölt be a nemzetközi életben, az általános biztonság és a világbéke megszilárdításában. A szovjet kormány megérti és értékeli azokat az erőfeszítéseket, amelyekkel India kormányja a béke megőrzéséért és országa gazdasági életének felvirágoztatásáért tesz.

A szovjet és az indiai nép előtt sok közös feladat áll. India és a Szovjetunió nagy erőfeszítéseket tesznek a béke megőrzéséért és megszilárdításáért; sikra szállnak azért, hogy békésen, tárgyalások útján oldjanak meg minden vitás nemzetközi kérdést, azon az úton, amely máris sok pozitív eredményhez vezetett.

India és a Szovjetunió közös erőfeszítései, hogy kiszélesítsék baráti kapcsolataikat, jelentősen előmozdítják a nemzetközi feszültség enyhülését.

Szeretnénk felhasználni indiai látogatásunkat arra, hogy még közvetlenebbül megismerjük az indiai népet, szokásait és hagyományait s a gazdasági élet és a nemzeti ipar felvirágoztatása érdekében kifejtett erőfeszítéseinek eredményeit.

Reméljük, hogy az indiai néppel való találkozásunk, az indiai államférfiakkal való személyes kapcsolataink kiszélesítése gyümölcsöző eredményekkel jár majd az országaink közti kölcsönös megértés és barátság további elmélyítésének szempontjából.

Engedjék meg, hogy őszinte köszönetemet fejezzem ki ezért a meleg, szíves fogadtatásért.

Eljen India és a Szovjetunió népeinek barátság! (Viharos taps).

A vendégek ezután nyitott gépkocsikban elhagyták a repülőtér. Az első gépkocsiban N. A. Bulganyin és N. Sz. Hruscov ültek. Nehru és Szingnek, India köztársasági elnöke katonai titkárnak társaságában. N. A. Bulganyin és N. Sz. Hruscov barátságosan üdvözölték a repülőtérrel az elnöki palotáig vezető 20 kilométeres uton sorfalta álló tömeget. A szovjet vendégek delhi látogatásuk alatt az elnöki palotában fogtak lakni. A város utcáin a lakosság lelkes üzenettel fogadta Bulganyint, Hruscovot és Nehrut, élte India és a Szovjetunió barátságát. Indiai szokás szerint, az emberek virágot szórta a vendégek elé. Az egész utat a Szovjetunió és India állami lobogói, valamint orosz és hindu nyelvű jekmondatok díszítették. Ilyen felirások voltak olvashatók: „Köszöntjük Bulganyint és Hruscovot, kedves vendégeinket! Eljen Bulganyin és Nehru — a béke harcosai! Az oroszok és a hinduk testvérek!”

Mint a delhi rádió jelenti, Bulganyin és Hruscov fogadására Delhiből és a város környékéről hozzávetőleg egymillió ember gyűlt össze.

A szovjet mezőgazdasági küldöttség fogadása tükrözi az amerikai nép igazi hangulatát

Az Amerikai—Szovjet Baráti Társaság nagygyűlése New Yorkban

NEWYORK. (Agerpres).

Az Amerikai—Szovjet Baráti Társaság Országos Tanácsa november 17-én New Yorkban nagygyűlést rendezett a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 38. évfordulójának és a szovjet—amerikai diplomáciai kapcsolatok felvétele 22. évfordulójának tiszteletére.

Dr. John Kingsbury, a tanács elnöke megnyitotta a beszédet a béke, a biztonság és a népek közti barátság megszilárdítására hívta fel az egybegyűlteket.

Ezután felszólalt Jerry Dworkin, aki egy amerikai ifjúsági küldöttség tagjaként látogatást tett a Szovjetunióban. „Azok az amerikai fiatalok, akiknek látogatásunkról beszéltem — mondotta Dworkin — minél többet akarnak megtudni a Szovjetunióról, széleskörű küldöttségszerűt ohajtanak a szovjet ifjúsággal.”

William Howard Melish lelkész, az Egyesült Államokban ismert közéleti személyiség kijelentette, hogy az amerikai küldöttség merev álláspontja a legutóbbi genfi értekezleten, ellentétben áll az amerikai nép törekvéseivel.

„A szovjet mezőgazdasági küldöttség fogadása az USA-ban, Emil Gil-el szovjet zongoraművész nagy sikerű amerikai vendég szereplése — folytatta Melish — tükrözi az amerikai nép igazi hangulatát. Düllesnek nem fog sikerülni gátat vetni a reménykedés hullámainak, amit Genf szelleme szült.”

—O—

A francia nemzetgyűlés elhalasztotta a választási törvény második szövegi vitáját

PARIZS. (Agerpres). A TASZSZ jelenti:

A francia nemzetgyűlés november 17-én folytatta a vitát a határidő előtti választásokra és a választási rendszerre vonatkozó törvénytervezet kérdésében. A délelőtti ülésen jelentek a szavazatokkal egy döntést, hogy a további viták alapjául a köztársasági tanács által jóváhagyott törvénytervezetet fogadják el, amelynek értelmében újra bevezetik a háború előtti, kisebb körzetekből kétféle többségi szavazási rendszert.

Az esti ülésen azonban az erőviszonyok megváltoztak az antidemokratikus törvénytervezet híveinek hátrányára. 339 szavazattal, 270 ellenében a nemzetgyűlés jóváhagyta a parlamenti választási jogi bizottságnak azt az indítványát, hogy halasszák el a vitát addig, amíg a kormány benyújtja az új választási körzetekre vonatkozó tervezetét. E javaslat elfogadása nemcsak a választások határidő előtti — december 18 — megtartására vonatkozó kormánytervezet elutasítását jelenti, hanem azt is, hogy automatikusan elhalasztották a választási rendszer vitáját is.

Hazautazott Berlinből a szovjet küldöttség

BERLIN. (Agerpres.) A TASZSZ jelenti:

November 18-án Berlinből elindult Moszkvába a genfi négyhatalmi külügyminiszeri értekezleten részt vett szovjet küldöttség. A repülőtérre V. M. Molotov rövid beszédet tartott s a többi között a következőket mondta:

Berlinből, a Német Demokratikus Köztársaság fővárosából való elutazásunk alkalmából a szovjet küldöttség nevében őszinte hálát fejezem ki a miniszterelnök elvtársnak és a köztársaság kormányának a szíves fogadtatásért és vendégszeretért.

A szovjet nép és a német nép egyre szorosabb barátsága fontos tényezője az európai béke és biztonság megszilárdításának.

Engedjék meg, hogy a Német Demokratikus Köztársaság kormányának és népének mélyszéles háláját fejezzem ki a Szovjetunió kormány-küldöttsége iránt, élén Molotov elvtársal, a minisztertanács első al-elnökével és külügyminiszterével, az akkori és nagy erőfeszítésekért, amelyeket Genfben kifejtett a békeért, az európai biztonságot és a német egység helyreállításáért folyó harcban.

Eljen a szovjet és a német nép barátsága!

Négersors Amerikában

NEWYORK. (Agerpres). A floridai Umatilla helységben sortűzzel támadták meg a citromültetvényeken dolgozó négerket, akik azért gyűltek össze, hogy szakszervezetet alakítsanak. A támadás következtében 12 néger megsebesült.

McCall, a körzeti seriff, aki megbízást kapott a vizsgálat lefolytatására, kirándulásra ment és a nyomozást helyettesítette. Mint az United Press megjegyzi, két évvel ezelőtt ugyanezt a McCall megölt két néget azzal az ürüggyel, hogy „meg akartak szólni”.

A polgári szabadságjogok védelméért harcoló amerikai egyesület levelet küldött Pratt amerikai helyettes tengerészeti miniszternek. A levelet rámutat arra, hogy az amerikai tengerészeti egységekben virágozik a faji megkülönböztetés. Négerek számára ugyiszlán lehetetlen bejutni

Ezután Otto Grotewohl, a Német DK miniszterelnök szövegét, aki egyebek között ezeket mondotta:

Ma is, tegnap is, nagy érdeklődéssel hallgattuk hozzánk intézett szavakat. Sajnáljuk, hogy Genfben nem sikerült megegyezésre jutni egy európai kollektív biztonsági rendszerrel szülő szerződés megkötése tárgyában. Ez azt bizonyítja, hogy a nyugati hatalmak jelenleg nem hajlandók lemondani az agresszív és egyoldalú katonai paktumokról és Németország bevonásáról ezekben a paktumokba.

A genfi értekezlet azt is megmutatta, hogy a jelenlegi körülmények között, nyugat-Németország nyomatékosításának körülményei között, nem lehet Németország egységét létrehozni az ősszennémetországi szabad választások után.

Engedjék meg, hogy a Német Demokratikus Köztársaság kormányának és népének mélyszéles háláját fejezzem ki a Szovjetunió kormány-küldöttsége iránt, élén Molotov elvtársal, a minisztertanács első al-elnökével és külügyminiszterével, az akkori és nagy erőfeszítésekért, amelyeket Genfben kifejtett a békeért, az európai biztonságot és a német egység helyreállításáért folyó harcban.

A „genfi szellemnek” győzedelmeskednie kell

(Folyt. a 3-ik oldalról)

Érthető felháborodással fogadja a nemzetközi közvélemény a nyugati hatalmaknak a leszerelés kérdésének rendezésétől való rideg elzárkózását. Padig az amerikai kormány legutóbbi intézkedései arra vallanak, hogy a fegyverkezési hajszát fokozásával lehet számolni a nyugati országokban. Hírek érkeznek arról, hogy Stassen amerikai és Nutting angol fegyverkezési szakértők megbeszéléseket folytatnak egymással, ugyanakkor azt is jelentik, hogy Dulles fokozni akarja a Nyugat-Németország felé fegyverkezésre irányuló erőfeszítéseket.

Nyilvánvaló, hogy a Szovjetunió tovább folytatja harcát az atomfegyver beállításáért, a fegyverzetek és fegyveres erők csökkentéséért, egy új háború veszélyének elhárításáért. Bizonyos az is, hogy a Szovjetunió ebben a küzdelemben maga mellett tudja az egész világ bekeszertető népeinek támogatását. A népek nem fegyvereket, hanem nyugodt, békés, gyümölcsöző életet kívánnak és ezért nagyfontosságú a külügyminiszterek genfi értekezletének harmadik pontja, a:

Kélet és Nyugat közötti kapcsolatok fejlesztésének kérdése

Mint ismeretes, minden nemzetközi kapcsolat alapja az országok közötti kölcsönös érdekeket figyelembe vevő árucseréforgalom. A népek ki akarják cserélni egymással termékeiket, mert ezzel megkönnyítik életmunkájukat, megismerik egymás képességeit és közelebb kerülnek egymáshoz az élet minden megnyilvánulásában.

Természetesen, a Szovjetunió küldöttsége a genfi külügyminiszeri ér-

tekezleten is javasolta, hogy a Nyugat, elsősorban az Egyesült Államok, tartsa be a nemzetközi kereskedelmi akadályozó mesterséges sorompókat.

Javaslatot tett a szovjet küldöttség a kulturális kapcsolatok kifejlesztésére is, a tudomány, a sajtó, a rádió, a művészet, a sport, a turizmus és minden más kulturális területen.

Tudjuk, hogy a szovjet kormányának a kulturális kapcsolatok kifejlesztésére irányuló erőfeszítései az utóbbi időben egyre gyümölcsözőbbé válnak. Mind gyakrabban látogatnak keleti országok művészei, sportolói, turistái nyugati országokba és szerepelnek nyugati művészek a Szovjetunióban.

Széleskörű és őszinte megbeszélésben részesülnek a nyugati élő és klasszikus írók művei és soha nem látott példányzámban jelennek meg a Szovjetunióban és a népi demokratikus országokban.

Dulles mégis a Szovjetunió „szellemi elzárkózásáról” az „eszmetes-terjesztés” megakadályozásáról beszélt.

De Dulles nem Shakespeare, Molliere, Lope de Vega, Hugo Victor, Goethe és Schiller, Shaw, Howard Fast, Mark Twain, vagy Aragon nagyszerű eszméit, nem Heine és Poe költeményeit, nem Robeson művészetét akarja elterjeszteni keleten, mert ezek seholsem olyan elterjedtek, mint éppen a szocialista tábor haladó szellemű népei körében. Dulles, Pinay és Mac Millan, a „Szabad Európa” rádió-stúdiójába összehozott soprédok „eszméit” akarja terjeszteni.

Nem, az ilyen eszmeterjesztésből nem kérnek a felszabadult népek és ezért fogadták világszerte nagy elégtétellel, amikor V. M. Molotov érelyes szavakkal bélyegezte meg a kulturális kapcsolatok ilyenfajta értelmezését.

A népek nagyon jól tudják értékeiket, az olyanok részéről elhangzott „szabadságra” vonatkozó jelszavakat, akik nem engedték meg például, hogy a Dinamo szovjet labdarúgó csapat londoni mérkőzését a szovjet rádió közvetítse a Szovjetunióba továbbítás.

Semmi közük sincs az államok közötti kulturális kapcsolatoknak egyes országok belügyeihez. Mégis, a nyugati hatalmak külügyminiszterei a genfi értekezleten felvetették a rubel árfolyamának szabályozása kérdés és különböző más uton-módon megkíséreltek beavatkozni a Szovjetunió belügyeibe. Olyan törvények meghozatalát követelték a Szovjetunió kormányától, amelyek szövege ellentétben állnak a Szovjetunió népeinek világszemléletével.

A négy külügyminiszter genfi értekezletén tartott zárbeszédében V. M. Molotov kijelentette, hogy a Szovjetunió a gyakorlatban fogja megvalósítani kereskedelmi és kulturális kapcsolatait azokkal az országokkal, amelyek ezt hajthatják. Nem kétséges, hogy a Szovjetunióknak ez a törekvése is valamennyi ország népeinek rokonszenvével találkozik. A négy külügyminiszter genfi értekezletének befejezése után kiadott

Záróközlemény

hangsúlyozza, hogy a külügyminiszterek ajánlják a kormányfőeknek további tárgyalások folytatását diplomáciai úton.

Bármennyire is hangoztatják egyes nyugati sajtóközpontok a „genfi eszmetes-terjesztés”, ez a szellem, mint arra a l'Humanité rámutat, „soha sem pusztulhat el, mert benne él százmilliók szívében”. Onnan pedig nem sikerül kioltani a hidegháború hível-

Pearson kanadai külügyminiszter, a záróközleményvel kapcsolatban kijelentette: a genfi sikertelenség nem jelenti, hogy a tárgyalások módszereit el kellene vetni. Ellenkezőleg, a tárgyalásokat tovább kell folytatni, hogy a fennálló nehézségeket elhárítsák.

A L'Aurore című francia burzsoá lap szerint az ajtó nyitva áll, hogy a kormányfők ott folytassák, ahol a nyáron abbahagyták.

Végezetül megállapíthatjuk: teljes mértékben helytelen a genfi értekezlet „sikertelenségéről” beszélni. Bármilyen távol álljanak is egymástól az álláspontok a legfontosabb kérdésekben, Genfben tisztázódtak a vélemények és ez megkönnyíti majd a további tárgyalásokat.

Nem lehet szemel hunyni a genfi értekezlet másik pozitív eredménye felett sem, hogy a népek ma tisztábban látják, mint valaha: egyedül a Szovjetuniótól várhatják az európai általános biztonságot, a német kérdés békés és demokratikus rendezése ügyének, az ellenőrzött leszerelésnek, a Kelet és Nyugat közötti kapcsolatok fejlesztésének őszinte és harcos támogatását.

Ez a felismerés még hatalmasabbá teszi a Szovjetunió népszerűségét a világon, a tőkés országok népeit arra ösztönzi, hogy követeljék kormányfőiknek ellenlét békés tárgyalások útján történő rendezését.

Nagyszerű tudat, hogy olyan államban élünk, melynek kormányja minden tekintetben támogatja a Szovjetunió külpolitikáját, azt az erőfeszítést, hogy békét, boldogságot, biztonságot teremtsen a földön, egyenlege a békészerető emberek legszebb célkitűzésének megvalósulását.

Bakács Béla

Példioműsor

Vasárnap, november 20.

BUKAREST I.: 6: Román népdalok és népi táncok. 6:30: Hírek. 7:10: A „Scinteia” vezércikke. 7:25: Könyvnyüzene. 8:20: Népi hangverseny. 9:30: Strauss operettek. 10: Mindenről mindenkin. 11:30: Gyermekszínház. 12:30: Zene. 13: Sajtószeremle. 14: Rádiomagazin. 15: A szovjet rádió adása. 15:30: Kívánságverseny. 16: A rádió esztétikája. 16:30: Falurádió. 17:30: Zene. 18: Színházi előadás. 19:45: Román népzene. 20: Kulturális. 20:30: Táncczene. 22:15: Sport. 22:40: Román szerzők műveiből. 23: Hírek. 23:10: Táncczene.

BUKAREST II.: 8: Dalok hazánk új életéről. 8:30: Hírek. 8:40: Szovjet könnyűzene. 9: Népi melódiák. 9:30: A „Tartós békéért, népi demokráciáért” című lap vezércikke. 10:50: Szimfonikus hangverseny. 13:50: Hírek. 14: Könyvnyüzene. 14:30: Rádiózenekar. 15: Hírek. 15:05: Zene. 15:30: Politikai jegyzetek. 17: Zene és élet. 18:15: Könyvnyüzene. 19: A zenei újság 7. száma. 20: Román népzene. 20:30: Rádiomagazin. 21:30: Operettzene. 22: Hírek, sport. 22:15:

Hangverseny. 23:11: A népek zenéből. 23:45: Táncczene. 0:45: Hírek.

BUDAPEST (Kossuth): 9:15: Egy falu — egy nola. 10: Zenés fejtörő. 11: Vasárnapi levél. 11:10: Szellemi útmutató. 12:10: A magyar rádió szimfonikus zenekarának hangversenye. Közreműködik Hajdu István (zongora). 14:30: Rádiólexikon. 15:15: Második féléld. Helyszíni közvetítés: bajnoki labdarúgó mérkőzés. 16: A rádió operettjeiből. 16:45: Zenei küldi. 17:15: Táncczene. 18:10: Kincses kalendárium. 19:45: A titkárnő. Színmű három felvonásban. Közvetítés a Károna József színházról. 23:10: Szórakoztató zene. 24: Zenekari hangverseny.

BUDAPEST (Petőfi): 9: Híres énekesek dalai. 10: Operett. 10:30: Miska bácsi lemezestáda. 11:10: Szív küldi. 11:50: Művészművek. 12:50: Kamarazene. 13:25: Az elbeszélő mesterei. 13:55: Toscanini vezényel. 15: Nádán zongoristák. 15:40: Brahms-körök. 16: Tréfás dalok. 16:45: Fuvószene. 17: Közvetítés a Petőfi színházról. Csill-csala csodái. 19:45: Szórakoztató zene. 22:30: Operettzene.

A hét filmjei

„DOZSA GYORGY” mozi: november 23-ig: Az 1.000.000 fontos bankjegy. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órákor. Naponta matiné 11 órákor.

„NICOLAE BALCESCU” mozi: november 20-án: Ismeretlen nő a taxiban. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órákor.

Matiné 11.30 órákor.

„HERBAK JÁNOS” mozi: november 20-án: Ismeretlen nő a taxiban. Előadások: 2.30, 4.30, 6.30 és 8.30 órákor.

Matiné 11 órákor.

„I. L. CARAGIALE” mozi: november 20-án: Az 1.000.000 fontos bankjegy. Előadások: 4, 6 és 8 órákor.

Matiné 11.30 órákor.

„UJ IDOK” mozi: november 20-án: En és a nagyapám.

Matiné 11.30 órákor.

„DECEMBER 30” német filmszínház: november 20-án: A kis pu-

pos meséje. Előadások: 4 és 6 órákor. Vasárnap matiné 11 órákor.

„ILIE PINTILIE” CFR mozi (Mossóci-telep): november 20-án: Szolga két gazdánál. Előadások: naponta 6 órákor, vasárnap: 2, 4 és 6 órákor.

„SOLIDARITATEA” mozi (Gáj): november 20-án: A törvény nevében. Előadások: hétköznap: 7 órákor, vasárnap: 3, 5 és 7 órákor.

„MAXIM GORKIJ” mozi (Mikolaka): november 20-án: Fridolin. Előadások: 6 és 8 órákor.

„NICOLAE BALCESCU” mozi: (Lippa): november 20-án: 1. számú közzelenség.

„PETOFI SANDOR” mozi (Radna): november 20-án: A borzalom bére.

„POPULAR” mozi (Nagyszentmiklós): november 20-án: Küzdelmes ifjúság.